

Az ausztrál Új-Dél-Wales állami iskoláinak névtani sajátosságait vizsgálja COLIN SYMES (251–268) arra is fókuszálva, hogy a nevek szerkezetének alakulása hogyan szemlélteti a múltban és jelenben zajló változásokat az oktatásszervezés terén. Az iskolanév nem csupán az iskola azonosításának eszköze lehet, hiszen az ott dolgozók és tanulók identitásáról is informálhat, megjelölheti az intézmény akadémiai irányultságát, árulkodhat a régió gyarmati eredetéről. Az iskolaneveket a bennük lévő névtípus alapján csoportosítja, helynév, személynév, utcanév és vegyes kategóriákat különít el. A 2000 iskolanevet tartalmazó korpuszban a leggyakoribb típus az utcanévet tartalmazó iskolanév, ezt követi a személynévi alapuló, mely gyakran a gyarmati időszakból ismert személyek, politikusok, kormányzók, főleg férfiak, igen ritkán nők neveit örökítik meg.

MIHAI S. RUSU az utcanevvel foglalkozó szakirodalom egy szegmensének szisztematikus ismertetését és rendszerezését végzi el (269–294). Kutatási anyaga 121 lektorált, angol nyelvű tudományos folyóiratokban megjelent tanulmány. A vizsgálat során négy fő kategóriát különít el: tér-idő mátrix, geopolitikai és történelmi háttér, elméletileg megalapozott vizsgálati kerete, módszertani alap. Például az idő mátrixát figyelembe véve megállapítja, hogy az utóbbi évtizedekben számottevően megnőtt a publikációk száma, 1980-as évek közepe tekinthető fordulópontnak. Az 1940 és 2020 között publikált tanulmányok alapján két periódust különít el: a hagyományos helynévkutatás középpontjában a név etimológiai vizsgálata áll, fő feladata a helynév jelentésének megfejtése; a kortárs helynévkutatásban kvantitatív és kvalitatív értelemben vett változások is megfigyelhetők, hiszen növekedett a megjelent tanulmányok száma, illetve fontos szerephez jutott a kidolgozott módszertan és az elméleti keret.

3. A személy- és helynevek társadalmi beágyazottságára számos izgalmas példát láthattunk a fent ismertetett tanulmányokban. A tematikus blokk, többségében szinkron névanyagot vizsgáló tanulmányok hasonló kérdésfelvetésének köszönhetően kirajzolódni látszik az európai keresztnévrendszerek hasonlóságai és specifikusságai, többek között az 1989 utáni erőteljes dinamikus változás.

A kötet tematikájának sokszínűsége révén nemcsak a névtannal foglalkozó szakemberek, hanem történészek, szociológus, szociolingvisták, néprajzkutatók érdeklődésére is számot tarthat.

HAINDRICH HELGA ANNA

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4996-317X>

ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont

Names. A Journal of Onomastics 69. (2021)

Szerkesztő: IMAN NICK. Pitt Open Library Publishing, Pittsburgh. 230 lap

Az amerikai névtani folyóirat 2021-es évfolyamának struktúrája az előző évfolyamokhoz képest többnyire változatlan: az évi négy szám a névkutatás változatos területeiről közöl tanulmányokat és egyéb írásokat. A 69. évfolyam az első, amely teljesen nyílt

hozzáféréssel jelent meg a University of Pittsburgh közreműködésével. Változás a korábbi évfolyamokhoz képest, hogy a lapszámozás számonként újratezdődik. Az évfolyamban megjelent írásokat rovatonként fogom ismertetni.

1. Tanulmányok. Az évfolyamban összesen tizennégy tanulmány olvasható. Az első számot SUSAN J. BEHRENS tanulmánya nyitja, melyben az írói névadás egyes vonatkozásait vizsgálja Shirley Jackson amerikai író Hangsaman című regényében (1–19). BRIAN Ó RAGHALLAIGH, MICHAL BOLESZLAV MĚCHURA, AENGUS Ó FIONNAGÁIN, valamint SOPHIE OSBORNE közös tanulmánya az általuk szerkesztett ír családnév-adatbázis (Gaois) munkálatait, egyes adatkezelési megfontolásait és elméleti-módszertani kérdéseit ismerteti (10–19). A szám harmadik és egyben utolsó tanulmányában STEPHANIE S. SHIH és DENIZ RUDIN baseballjátékosok névhasználatát, a nevek hangszimbolikáját elemzi fonológiai megközelítéssel, kognitív nyelvészeti keretben (20–35).

A második szám első tanulmányában JINYAN CHEN a Japánban tanuló kínai diákok névhasználatát vizsgálja kvalitatív módon (11–19). A kínai tanulók gyakran vesznek fel a külföldi tanuláskorán nyugati és japán neveket, melyek identitásjelölő funkciót látnak el. Ezt követően GÜLDEN TŰM írása az *-oğlu* végződésű török apanévi családnévek típusának jellemzőit tárja fel korpusznyelvészeti módszerekkel (20–32). A számot THILAGAVATHI SHANMUGANATHAN, MALARVIZHI SINAYAH, SELVAJOTHI RAMALINGAM, és THANALACHIME PERUMAL közös tanulmánya zárja, amelyben a malajziai telugu nép neveinek és névhasználati szokásainak morfológiai és szemantikai megközelítésű elemzését olvashatjuk (33–42).

A harmadik szám nyitó írásában LASSE HÄMÄLÄINEN, ARI HAASIO és J. TUOMAS HARVAINEN egy finn illegális online droggereskedelmi portál online felhasználóneveit elemzi kvalitatív és kvantitatív módon (3–15). A második tanulmány ROGELIO NAZAR, IRENE RENAU, NICOLAS ACOSTA, HERNAN ROBLEDO, MAHA SOLIMAN és SOFIA ZAMORA közös munkája, melyben korpuszalapú módszereket mutatnak be a személynevek nemének meghatározására (16–27). Példaképpen spanyol utóneveken végzett vizsgálatokat és ebből származó eredményeket mutatnak be, hangsúlyozva, hogy e módszerek más nyelvek névállományán is alkalmazhatók. JÜRGEN GERHARDS és JULIA TUPPAT kutatása a németországi bevándorlók névhasználatára irányul szociológiai és szocioonomasztikai megközelítéssel (28–40). Végül ZIMING ZHAO, XIAOMENG LI, és QINGHUA CHEN közös cikke pekingi lakosok neveit vizsgálja korpusznyelvészeti eszközök segítségével, a család- és egyénnevek eloszlásaira fókuszálva (41–56).

A negyedik szám MICHAEL D. SUBLETT tanulmányával kezdődik, amelyben az amerikai Közép-Nyugat *Corn Belt* nevű kukoricatermő területének cégnevekre gyakorolt hatását járja körül (1–12). DAN ZHAO kutatásában a márkanevek egy igen speciális területét érinti: a kínai csemegék, helyi finomságok neveinek fonológiai, morfológiai mintázatait elemzi (13–20). MAHMOUD AFROUZ a Korán három angol fordításának személyneveit vizsgálja, különös tekintettel a tulajdonnév-fordítási módszerekre (21–29). Az évfolyam zárótanulmányában DAVID BLAIR és JAN TENT egy korábban felállított, széles körben használt ausztrál helynévtipológiát gondol újra munkájában (30–47).

2. Recenziók. Az évfolyamban összesen nyolc (számonként két) könyvismertetés olvasható. Az első számban egy, az amerikai zsidó közösségek családnév-változtatásainak történeti megközelítését tárgyaló monográfiát mutatnak be (36–39), ezt követi egy német állatnévadásról szóló könyv ismertetése (40–43). A második számban ismertetett első könyv Texas helyneveinek átfogó gyűjteménye (43–46), a második pedig az utcanévek

és címek szociológiai vonatkozásainak széles körű áttekintése (47–49). A harmadik szám első recenziójában egy, a helynevek turizmusban betöltött szerepét több irányból vizsgáló kötetről olvashatunk (57–62), majd ezt az Észak-Amerikában viselt francia családnevek szótárának ismertetése követi (63–65). A negyedik számban egy Guy Fawkes nevééről, valamint az ebből kialakult angol *guy* köznévkialakulásáról komplex módon értekező könyvet ismerhetünk meg először (48–50), majd a névhasználat retorikai vonatkozásairól szóló, főleg elméleti irányú, kritikai névkutatással kapcsolatos kötetről olvashatunk (51–54).

3. Egyéb írások. Az egyéb írások közé sorolok minden, nem tanulmány vagy recenzió jellegű munkát. A 2021-es évfolyamban olvasható egy főszerkesztői megjegyzés a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos, ázsiaiakkal szembeni rasszizmus névhasználati vonatkozásairól (2: 1–10); megemlékezések DOROTHY E. LITT (1: 44–45), LYNN C. WESTNEY (2: 50–52), RONALD RICHARD BUTTERS (2: 53–54), EDWIN D. LAWSON (3: 66–67) névkutatókról; egy tematikus szám felhívása (1: 52–53); egy, a 2020. „év nevei”-vel kapcsolatos szavazásról és annak eredményeiről szóló cikk (1: 46–50); valamint az előző évfolyam legjobb cikkének díját elnyerő írás méltatása (4: 55–56).

BALOGH ROLAND JÓZSEF

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1556-2690>

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcészettudományi Kar

Nomina 40. (2019–2021)

Szerkesztő: DAVID N. PARSONS, Society for Name Studies in Britain and Ireland,
Lavenham. 194 lap

A folyóirat 2019–2021 között készült írásokat tartalmazó kötetében négy tanulmány, két rövidebb közlemény, két nekrológ, négy könyvismertetés és a 2016–2017. év témaspecifikus szakbibliográfiája kapott helyet.

1. Tanulmányok. DIANA WHALEY 2016-ban indította el azt a projektet, amelynek eredményeként digitális formában is elérhetővé és kereshetővé váltak az Ordnance Survey elnevezésű katonai felmérés 19. századi northumberlandi vonatkozású névjegyzékei és a kapcsolódó térképek (1–28). A tanulmány előbb magának a katonai felmérésnek a céljáról, folyamatáról szól, majd a közel 20 000 helynévből álló northumberlandi anyag korabeli gyűjtésének munkamódszeréről nyújt információkat: miként történt a térképre kerülő helynevek kiválasztása; hogyan határozták meg, hogy mit jelöl egy-egy névforma; mi alapján döntöttek a nevek helyesírásáról, illetve választottak az alakváltozatok közül; milyen szabályokat dolgoztak ki az ismétlődő névrészek lejegyzésével összefüggésben; kiket választottak adatközlőnek; miként értékelték a szóbeliségből és az írott forrásokból származó helyneveket; hogyan javították az esetleges tévedéseket. A felmérés készítői a helynevek